

Tampereen seudun ammattiopiston osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma, yhteinen osa

Hyväksytty xx.xx.2020 § xx

Elinvoima- ja osaamislautakunta

Käsitelty Tampereen seudun ammattiopiston johtoryhmä 13.1.2020

Sisällys:

1	Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmien lähtökohdat ja laadinta.....	3
2	Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen	4
2.1	Tunnistaminen ja tunnustaminen HOKS -keskusteluissa	5
2.2	Tunnustamisen periaatteet ja toimijat perustutkinnoissa	7
2.3	Osaamisen osoittamisen, arvioinnin ja todentamisen toteutusprosessi	8
3	Osaamisen osoittamisen suunnittelu	10
3.1	Näyttöympäristöjen valinta	10
3.2	Muu osaamisen osoittaminen	11
3.3	Osaamisen arvioijan valinta ja nimeäminen.....	12
3.4	Osaamisen osoittamisen henkilökohtaistaminen	12
3.5	Yhteistyö opiskelijan, työelämän ja muiden tahojen kanssa	14
3.6	Palaute osaamisen kehitymisestä	14
4	Osaamisen arvioinnin toteutus ja arvioinnista päättäminen	15
4.1	Osaamisen arvioijien perehdyttäminen	15
4.2	Osaamisen arviointi näytössä	16
4.3	Osaamisen arviointi muussa osaamisen osoittamisessa.....	16
4.4	Opiskelijan itsearviointi	17
4.5	Arvioinnista päättäminen	17
4.6	Osaamisen arvioinnin ja arviointipäätöksen dokumentointi	18
4.7	Tietojen siirto kansalliseen opintosuoritus- ja tutkintorekisteriin (Koski)	19
5	Arvioinnin uusiminen	19
6	Arvosanan korottaminen	19
7	Arvioinnin tarkistaminen.....	20
8	Arvioinnin oikaisu.....	22
9	Todistukset.....	24
10	Salassapito ja tietosuoja.....	24
11	Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman seuranta, arviointi ja parantaminen	25

Liitteet

Tampereen seudun ammattiopiston osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma, yhteinen osa

Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma on osa Tampereen seudun ammattiopiston laadunhallintajärjestelmää. Suunnitelmassa määritellään yhteiset periaatteet kaikkien perus-ammatti- ja erikoisammattitutkintojen sekä ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutusten osaamisen arviointiin. Suunnitelmalla varmistetaan osaamisen arvioinnin laatu sekä osaamisen osoittamisen (näyttöjen) suunnittelua, toteutusta ja arviointia koskevat menettelyt. Tampereen seudun ammattiopiston osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma perustuu ammatillisen koulutuksen lainsäädäntöön (L531/2017 luvut 5 ja 6; A673/2017, 9§), tutkintojen ja valmentavan koulutuksen perusteisiin sekä opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen ohjeisiin.

Tampereen seudun ammattiopiston strateginen ohjelma 2019 - 2022 suuntaa Tredun koulutus- ja tutkintotoiminnan laadun kehittämistä strategisilla kehittämisohjelmilla, erillisohjelmilla sekä laatuohjelmalla. Tredun Laadun johtotiimi varmistaa Tredun toiminnan ja koulutuksen laatua sekä ohjaa tavoitteellisesti laatu järjestelmään kuuluvien osa-alueiden kehittämistä yhdessä opiskelijoiden, henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman yhteisen osan sisällöt on otsikoitu Opetushallituksen tietosisältöohjeen (9.12.2019) mukaisesti. Jäsentely noudattaa ammatillisen koulutuksen henkilökohtaistamisen toimintamallin mukaisia vaiheita osaamisen tunnistamisesta osaamisen todentamiseen.

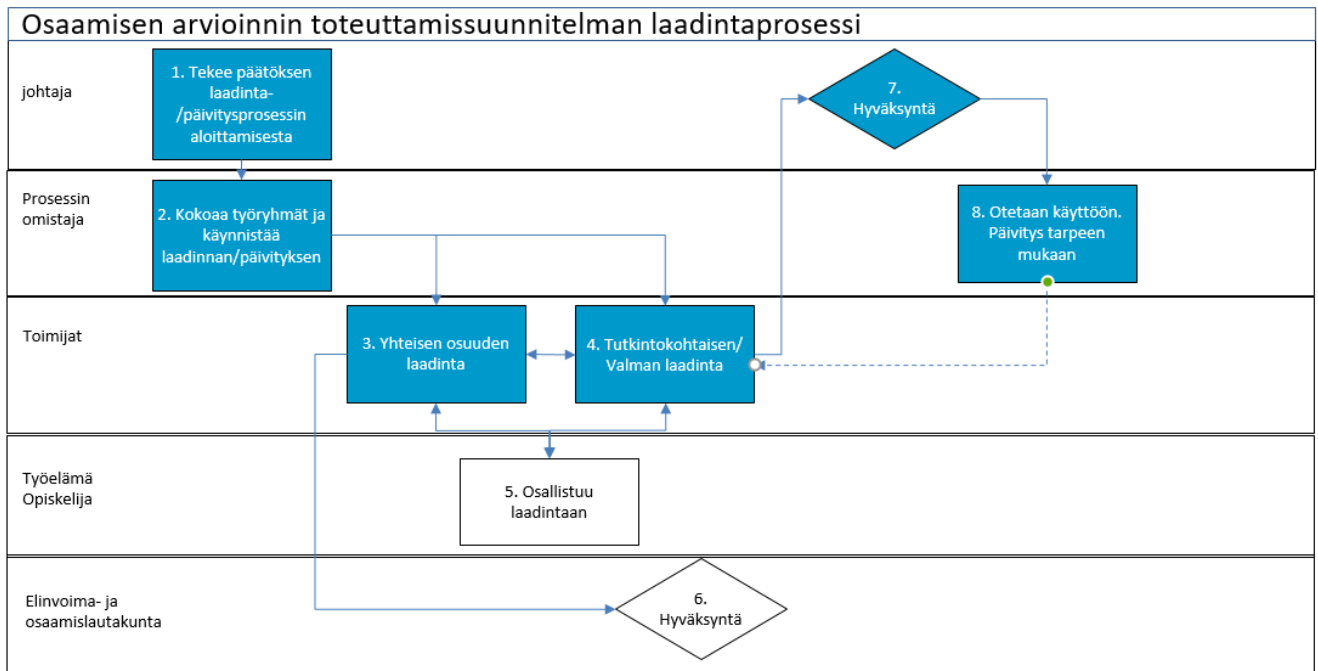
1 Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmien lähtökohdat ja laadinta

Tampereen seudun ammattiopistolla on oikeus järjestää näyttöjä, arvioida osaamista ja antaa todistuksia voimassaolevan järjestämisluvan mukaisesti tutkintoihin ja koulutuksiin (OKM/83/531/2018). Tutkinto- tai koulutuskohtaisen osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman laadintaprosessi käynnistyy, kun tutkinnon tai koulutuksen perusteet muuttuvat tai kun haetaan lupaa jonkin uuden tutkintokoulutuksen järjestämiseen. Osaamisen arvioinnilla annetaan tietoa opiskelijan osaamisesta, varmistetaan tutkinnon tai koulutuksen perusteiden ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttaminen sekä kehitetään edellytyksiä itsearviointiin (L531/2017, 53§).

Tampereen kaupungin, Tampereen seudun ammattiopiston osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman yhteisen osan pohjalta laaditaan tutkintokohtaiset toteuttamissuunnitelmat tutkinnon perusteiden mukaisesti perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin sekä koulutuskohtainen osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma valmentavaan koulutukseen. Tutkintokohtaisten osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmien perustiedot ja sisältö rakenne on kuvattu liitteessä 1 ja valmentavan koulutuksen liitteessä 2.

Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman laadintaprosessin yleiset vaiheet on kuvattu kaaviossa 1.

Kaavio 1. Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman laadintaprosessi Tredussa

2 Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa noudatetaan Ammatillisen koulutuksen lain 531/2017, § 47 ja Ammatillisen koulutuksen asetuksen A673/2017, 10 §:n mukaisia menettelyjä. Opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen selvitetään ja tunnistetaan ennen opintojen alkua ja alkuvaiheessa. Tunnistamisessa käytetään opiskelijan toimittamia asiakirjoja sekä tarvittavia muita selvityksiä. Osaamisen tunnistamisen jälkeen tunnustetaan se osaaminen, joka vastaa opiskelijan tavoitteena olevan tutkinnon ammattitaitovaatimuksia (ammattilliset tutkinnon osat) ja osaamisvaatimuksia (yhteiset tutkinnon osat ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueet, valmentavan koulutuksen osat). Koulutuksen järjestäjän lakisääteisenä tehtävänä on tunnustaa aiemmin osoitettu ja todennettu osaaminen.

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen on osa opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman HOKSn laadintaa ja toteuttamista. Tunnistamiseen ja tunnustamiseen liittyvä prosessi voi alkaa jo ennen ensimmäistä opiskelijan ja opettajan HOKS keskustelua.

2.1 Tunnistaminen ja tunnustaminen HOKS -keskusteluissa

- ennen ensimmäistä HOKS keskustelua opiskelija ohjataan oman osaamisensa ja opiskelutaitojensa itsearviointiin, jonka pohjalta hän voi valmistautua keskusteluun
- ensimmäisessä opiskelijan ja ammatillisen opettajan (OMA-opettajan) yhteisessä keskustelussa tunnistetaan opiskelijan aikaisempaa osaamista ja lähtötilannetta suhteessa suoritettavan tutkinnon vaatimuksiin
- tunnistamiseen liittyvässä keskustelussa keskustellaan
 - opiskelijan omaa osaamistaan ja opiskeluvalmiuksiaan koskevasta itsearvioinnista
 - tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksista, ensimmäisessä keskustelussa painopisteenä pakolliset tutkinnon osat
 - opiskelijan aiemmin osoitetusta ja todennetusta osaamisesta, joista on tehty tai tulee tehdä suora tunnustaminen
 - opiskelijan aiemmin hankkimasta ammatillisesta ja muusta osaamisesta, joista ei ole voimassa olevien perusteiden mukaisia suorituksia tai vastaavia muiden viranomaisten arvioimia tai todentamia opintoja
- ei-voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaisista suorituksista tai vastaavista muiden viranomaisten arvioimista ja todentamista opinnoista opettaja tekee tunnustamisesityksen arvioijille tunnustamista varten. Jos arvioijat toteavat osaamisen olevan ajantasaista ja vastaavan suoritettavan tutkinnon osan tai osien sisältöä, osaaminen tulee tunnustaa.
- jos opiskelijalla on muuta tutkintoon soveltuvaa aiemmin hankittua osaamista eli hän on hankkinut aiemmin tarvittavan osaamisen, hänet voidaan ohjata osoittamaan osaamisensa suoraan näyttöön. Osaaminen osoitetaan vain siltä osin, kuin sitä ei ole aiemmin arvioitu ja todennettu.
- HOKSia ohjaava opettaja tunnistaa opiskelijan hankkiman osaamisen ja ohjaa hänet tarvittaessa suoraan näyttöön. Opettaja käynnistää HOKSissa opiskelijan kanssa näyttöön valmistautumisen.
- mikäli opiskelijalta puuttuu osaamista, opettaja ohjaa hänet osaamisen hankkimiseen.

Osaamisen tunnistamisen pohjalta tehdään johtopäätökset asetuksen § 10:n mukaisista tunnustamisista: suora tunnustaminen ammatillisista ja yhteisistä tutkinnon osista tai osa-alueista, tunnustamisesitys arvioijille tunnustamista varten tai ohjaus osaamisen osoittamiseen näytössä joko suoraan tai puuttuvan osaamisen hankkimisen kautta.

Tunnistamiskeskustelun pohjalta opettaja kirjaa HOKSiin tutkinnon osittain johtopäätökset:

- osaamisen tunnustamisesta: suora tunnustaminen HOKSin kohtaan 2, tunnustamisesitys perusteluineen osaamisen arvioijille HOKSin kohtaan 3 ja
- osaamisen osoittamisesta: suoraan näyttöön tai puuttuvan osaamisen hankkimisen jälkeen näyttöön HOKSin kohtaan 6.

Taulukkoon 1 on koottu osaamisen tunnistamiskeskustelun jälkeiset johtopäätökset: suora tunnustaminen, tunnustamisesitys arvioijille ja ohjaus näyttöön tai hankkimaan osaamista.

Ennen ensimmäistä HOKS-keskustelua tai ensimmäisessä HOKS-keskustelussa: suora tunnustaminen	Ensimmäisissä HOKS-keskusteluissa: tunnustamisesitys arvioijille	Opiskelija osoittaa ja hankkii osaamistaan HOKS:n mukaisesti, osaaminen osoitetaan ja arvioidaan näytössä
→ Aiemmin osoitetun ja todennetun osaamisen Suora tunnustaminen (Asetus 673/2017 § 10 mom 1) - voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaisesti - toimivaltaisen viranomaisen todistuksen perusteella	→ Tunnustamisesitys arvioijille ei-voimassaolevien tutkinnon perusteiden mukaisista suorituksista (Asetus 673/2017 § 10 mom 2) arvioijat arvioivat hankitun ja osoitetun osaamisen ajantasaisuuden voimassaolevien tutkinnon perusteiden perusteella ja tekevät tunnustamispäätöksen	Mikäli aiemmin hankitun osaamisen perusteella ei voida tunnustaa koko tutkinnon osaa suoraan tai arvioijien päätöksellä ajantasaiseksi todennetusta osaamisesta: - opiskelija ohjataan tunnistetun osaamisen perusteella näyttöön joko suoraan (Asetus 673/2017 § 10 mom 3) tai puuttuvan osaamisen hankkimisen kautta - osaaminen osoitetaan ja todennetaan tutkintokohtaisen osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman mukaisesti

Taulukko 1: Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Mikäli valmentavan koulutuksen opiskelijan HOKSiin sisältyy ammatillisia tutkinnon osia, aiemmin hankitun osaamisen tunnistamis- ja tunnustamisprosessi toteutuu edellä kuvatun mukaisesti. Muiden valmentavan koulutuksen osien kohdalla opettaja ja opiskelija tunnistavat valmentavan koulutuksen perusteiden osaamisvaatimuksia ja tekevät niiden pohjalta suunnitelman vaadittavan osaamisen hankkimiseksi valmentavan koulutuksen koulutuskohtaisen arviointi- ja toteutussuunnitelman mukaisesti.

Tunnistamisen ja tunnustamisen toimintaohjeet: Koulutustoiminnan ohjeet, Wilma-ohjeet

2.2 Tietojen siirto kansalliseen opintosuoritus- ja tutkintorekisteriin (Koski)

Tutkintoja, tutkinnon osia ja yhteisen tutkinnon osan osa-alueiden osaamisen tunnustamista koskevat tiedot siirretään opiskelijahallintojärjestelmästä (Primus) keskitetysti kansalliseen opintosuoritus- ja tutkintorekisteriin. Automaattinen tiedonsiirto tapahtuu kerran vuorokaudessa. Tiedot siirretään osaamisen tunnustamisen rekisteristä ja ne sisältävät arvosanan ja tunnustamisen viitetiedot (oppilaitos, tutkinnon peruste ja päivämäärä). Osaamisen tunnustamisen rekisterissä tunnustamisen tyyppejä ovat suora tunnustaminen, arvioijan kautta tapahtuva tunnustaminen tai näytössä tapahtuva osaamisen osoittaminen ja tunnustaminen. Tietojen siirron sisältöä varmistavat opiskelijahallintojärjestelmän (Wilma) HOKS -lomakkeiden infotekstien kuvaukset sekä tunnustamisen ja tunnustamisen toimintaohjeet.

2.3 Tunnustamisen periaatteet ja toimijat perustutkinnoissa

Tunnustamisen periaatteet

- tehdään viranomaisen myöntämän todistuksen perusteella, joka sisältää arvioinnin
- tehdään koko tutkinnon osasta tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueesta
- aiempi opintosuoritus voidaan tunnustaa vain yhden kerran, ensin yhteisestä tutkinnon osan osa-alueet ja vasta sitten valinnaiset ammatilliset
- kun kyseessä on ei-voimassaolevat tutkinnon perusteet, arviointipäätöksen tekee
 - ammatillisen tutkinnon osan tunnustamisesta arvosanoineen kaksi arvioijaa: ammatillinen opettaja toisen opettajan kanssa
 - yhteisen tutkinnon osan tai sen osa-alueen tunnustamisesta arviointeineen yksi arvioija: yhteisten aineiden opettaja

AMMATILLISET TUTKINNON OSAT

Pakolliset ammatilliset tutkinnon osat

- opiskelija on suorittanut saman sisältöisen ja vastaavan tutkinnon osan aiemmin
- tunnustetaan aina
- voimassa olevien perusteiden osalta suora tunnustaminen: opintosihtööri kirjaa, OMA-opettaja vastaa ja varmistaa opiskelijoidensa osalta
- ei-voimassa olevien perusteiden osalta tunnustaminen: OMA-opettaja yhdessä toisen opettajan kanssa arvioi osaamisen ajantasaisuuden, arviointipäätös

Valinnaiset ammatilliset tutkinnon osat

- opiskelija on suorittanut vastaavan tutkinnon osan aiemmin
- tunnustetaan opiskelijan pyytäessä/HOKSista sovittaessa
- voimassa olevien perusteiden osalta: OMA-opettaja
- ei-voimassa olevien perusteiden osalta: OMA-opettaja toisen ammatillisen opettajan kanssa, arviointipäätös

Tutkinnon osa toisesta perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnosta

- voidaan tunnustaa yksi suoritettu tutkinnon osa, jonka osaaminen on ajantasaista
- tunnustetaan opiskelijan pyytäessä/HOKSista sovittaessa
- voimassa olevien perusteiden osalta: OMA-opettaja
- ei-voimassa olevien perusteiden osalta: OMA-opettaja toisen ammatillisen opettajan kanssa, arviointipäätös

Korkeakouluopinnot

- voidaan tunnustaa numeerisesti arvioituja opintoja
- kun opinnot tukevat ammatillista osaamista

- aiempi opintosuoritus voidaan tunnustaa vain yhden kerran, ensin yhteisten tutkinnon osien osa-alueet ja vasta sitten valinnaiset ammatilliset
- voimassaolevien opinto-ohjelmien osalta: OMA-opettaja
- ei-voimassaolevien opinto-ohjelmien osalta: OMA-opettaja toisen opettajan kanssa, arviointipäätös

Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja

- voidaan tunnustaa numeerisesti arvioituja opintoja
- kun tukevat ammatillista osaamista ja jatko-opintovalmiuksia
- aiempi opintosuoritus voidaan tunnustaa vain yhden kerran, ensin yhteisten tutkinnon osien osa-alueet ja vasta sitten valinnaiset ammatilliset
- voimassaolevien opinto-ohjelmien osalta: ammatillinen opettaja OTUvastaavan kanssa
- ei-voimassaolevien opinto-ohjelmien osalta: ammatillinen opettaja OTUvastaavan kanssa

YHTEISET TUTKINNON OSAT

Pakolliset yhteiset tutkinnon osat ja niiden osa-alueet

- opiskelija on suorittanut vastaavan tutkinnon osan tai osa-alueen aiemmin ja saanut siitä numeerisen arvosanan
- tunnustetaan aina
- OTUvastaava/yhteisten aineiden opettaja

Valinnaiset yhteiset tutkinnon osat ja niiden osa-alueet

- opiskelija on suorittanut yhteisten tutkinnon osien osa-alueita tukevia opintoja ja saanut niistä numeerisen arvosanan
- tunnustetaan opiskelijan kanssa sovitusti
- OTUvastaava/yhteisten aineiden opettaja

2.4 Osaamisen osoittamisen, arvioinnin ja todentamisen toteutusprosessi

Tampereen seudun ammattiopiston osaamisen osoittamisen, arvioinnin ja todentamisen toteutusprosessi on kuvattu tiivistetysti taulukossa 2.

Osaamisen osoittamisen, arvioinnin ja todentamisen prosessi Tredussa (L 531/2017, VNA 673/2017)

HOKS-keskustelu koulutuksen alussa:

- Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.
- Alustava suunnitelma osaamisen osoittamiseen

Näyttövalmiuden arviointi, näytön suunnittelu ja valmistautuminen näyttöön:

- Opiskelija on saavuttanut tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset HOKS:n mukaisesti. Opettaja perehdyttää opiskelijan näyttöprosessiin, arviointiin ja tarkistamis- ja oikaisumenettelyihin.
- Opettaja tarkentaa yhdessä opiskelijan ja näyttöpaikan kanssa näytön ajankohdan ja sisällöt, näyttöympäristöt sekä osaamisen arvioijat. Tiedot kirjataan HOKS:iin.
- Näytöt suunnitellaan yhteistyössä työpaikan kanssa.
- Näytön suunnittelu sisältää tiedon siitä, missä, milloin, millä tavoin ja millaisin työtehtävin osaaminen osoitetaan näytön aikana. Suunnittelun apuna käytetään tutkinnon perusteita ja/tai niiden pohjalta tehtyjä lomakkeita tutkintokohtaisen osaamisen arviointisuunnitelmassa kuvatulla tavalla.
- Opettaja vastaa näytön suunnittelusta ja varmistaa näyttöympäristön soveltuvuuden ja sen, että arvioijat on perehdytetty.
- Näyttö toteutetaan työpaikoilla käytännön työtilanteissa. Perustellusta syystä näyttö voidaan kuitenkin järjestää myös muualla kuin työpaikalla (oppilaitos, oma työmaa, työpaja).

Osaamisen osoittaminen näyttöympäristössä:

- Opiskelija osoittaa osaamisensa tekemällä työtehtäviä aidoissa työtilanteissa ja työprosesseissa tutkinnon perusteitten mukaisesti.
- Näyttöä on mahdollista jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa, jotta osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.
- Siltä osin kuin opiskelija ei voi osoittaa tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa näytössä, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin tutkinnon perusteitten mukaisesti.

Osaamisen arviointi näytön aikana:

- Opiskelijan osaamista arvioidaan monipuolisesti erilaisilla menetelmillä ja verrataan sitä tutkinnon perusteissa määrättyyn osaamiseen.
- Arvioinnin tulee kattaa kaikki suoritettavan tutkinnon osan perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset.
- Arvioijat kirjaavat havaintoja ja perusteluita opiskelijan osaamisesta. He voivat kirjaamisessa käyttää apuna tutkinnon perusteita ja/tai niiden pohjalta tehtyjä lomakkeita.
- Vähintään toisen arvioijista on oltava paikalla näytössä.
- Näytön aikana opiskelija itsearvioi ja saa palautetta osaamisestaan.

Päätös osaamisen tasosta ja osaamisen todentaminen:

- Arvioijat keskustelevat opiskelijan osoittamasta osaamisesta ja muodostavat yhdessä näkemyksen opiskelijan osaamisesta ja sen tasosta (arvosana).
- Arvioijat tekevät perustellun arviointipäätöksen arviointipöytäkirjaan, jonka he allekirjoittavat.
- Opettaja kirjaa arviointipäätöksen ilman viivytystä Wilmaan.

Arviointipäätöksestä tiedottaminen opiskelijalle:

- Tiedottamisen tapa ja tiedoksiantopäivämäärä kirjataan arviointipäätökseen.
- Opiskelija saa arviointipäätöksen tarkistamis- ja oikaisuohjeineen tiedoksi Wilmasta.

Taulukko 2. Osaamisen osoittamisen, arvioinnin ja todentamisen prosessi Tredussa.

Näyttöön liittyvät toimintaohjeet: Opettajan ja opiskelijan Wilma-ohjeet, Valtakunnalliset osaamisen arviointioppaat opettajalle, opiskelijalle ja työpaikoille, Koulutustoiminnan ohjeet

3 Osaamisen osoittamisen suunnittelu

Osaamisen osoittamisen suunnittelu tehdään tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisesti ottaen huomioon niiden sisältämät ammattitaitovaatimukset (tutkintokoulutus), osaamistavoitteet (valmentava koulutus) sekä ammattitaidon ja osaamisen osoittamistavat. Osaamisen osoittamisen suunnittelu aloitetaan ensimmäisessä HOKS-keskustelussa. Suunnittelua tehdään yhdessä opiskelijan ja työpaikan edustajan kanssa. Näyttöjen käytännön järjestelyt ja aikataulut suunnitellaan siten, että ne soveltuvat mahdollisimman hyvin opiskelijan ja työpaikan normaaliin toimintaan.

3.1 Näyttöympäristöjen valinta

Ammatillinen opettaja vastaa näytön suunnittelusta ja varmistaa näyttöympäristön soveltuvuuden ja sen, että arvioijat on perehdytetty. Näyttö toteutetaan työpaikoilla käytännön työtilanteissa. Perustellusta syystä näyttö voidaan kuitenkin järjestää myös muualla kuin työpaikalla (oppilaitos, oma työmaa, työpaja, virtuaaliset ympäristöt, simulaattorit). Perusteltu syy voi tulla kyseeseen silloin, kun tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksiin kuuluu erityistilanteisiin liittyvää osaamista, jota ei ole mahdollista osoittaa normaalien työtehtävien yhteydessä tai sen osoittaminen työtilanteessa voisi vaarantaa esimerkiksi potilas- tai liikenneturvallisuuden. Perusteltu syy voi olla myös se, että opiskelija on alaikäinen tai että opiskelijan kodista kohtuullisella etäisyydellä ei ole sellaista työpaikkaa, joka täyttäisi näyttöympäristön edellytykset.

Työpaikan soveltuvuus arvioidaan suhteessa tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksiin. Työpaikan toimintaan tulee kuulua osaamisen arvioinnin kohteena olevia työ- tehtävä- ja toimintakokonaisuuksia. Lisäksi näyttöpaikassa tulee olla osaamisen arviointiin perehdytetty, ko. työtehtäviä osaava ja tunteva arvioija.

Tutkinnon perusteiden Ammattitaidon osoittamistavat -kohdassa määrätään tarkemmin tutkinnon osittain näyttöympäristöstä ja käytännön työtehtävistä, joissa opiskelija osoittaa kyseisen tutkinnon osan osaamisen. Näyttöympäristö merkitään henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman kohtaan 10.

Yhteisten tutkinnon osien ja niiden osa-alueiden osaamistavoitteiden saavuttaminen arvioidaan näytössä silloin, kun yhteisen tutkinnon osan tai sen osa-alueen osaaminen osoitetaan ammatillisen tutkinnon osan yhteydessä. Tutkintokohtaisissa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmissa kuvataan, millaisissa tutkinnon osissa, osaamisvaatimuksissa tai tilanteissa yhteisen tutkinnon osanosa-alueen osaamisen osoittaminen on mahdollista ja miten osaamisen arviointi silloin tapahtuu.

Tutkintokohtaisissa osaamisen arviointisuunnitelmissa tarkennetaan näyttöympäristöjen valintaa.

3.2 Näytön sisällön suunnittelu

Näytön sisällön suunnitteluun tarvittavaa osaamista opiskelija hankkii koulutuksen aikana perehtymällä tutkinnon perusteiden vaatimuksiin ja hankkimalla osaamista ammattitaitovaatimusten edellyttämiin työtehtäviin. Alustava suunnittelu käynnistyy ensimmäisessä HOKS-keskustelussa, kun tunnistetaan aiempaa osaamista ja mietitään, millaista osaamista jo on ja millaista osaamista tulisi hankkia, jotta valmiudet näyttöön ovat riittävät. Opettaja tarkentaa yhdessä opiskelijan ja näyttöpaikan kanssa näytön ajankohdan ja sisällöt.

Näytön sisällön suunnittelu tehdään tutkinnon osittain ja se sisältää tiedot siitä, missä, milloin, millä tavoin ja millaisin työtehtävin ammattitaito- tai osaamisvaatimukset osoitetaan näytön aikana. Suunnittelun apuna käytetään tutkinnon perusteita ja/tai niiden pohjalta laadittuja sähköisiä lomakkeita tutkintokohtaisessa osaamisen arviointisuunnitelmassa kuvatulla tavalla.

3.3 Muu osaamisen osoittaminen

Ammatilliset tutkinnon osat

Tutkintokohtaisissa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmissa kuvataan, miten osaamista voidaan osoittaa muulla tavoin kuin käytännön työtehtävissä: Millaisissa tutkinnon osissa, ammattitaitovaatimuksissa tai tilanteissa muu osaamisen osoittaminen on mahdollista ja miten osaamisen arviointi silloin tapahtuu.

Yhteiset tutkinnon osat

Yhteisten tutkinnon osien suorittamiseksi vaadittava osaaminen voidaan tarvittaessa osoittaa myös muulla tavoin, kuten kirjallisissa tai suullisissa kokeissa.

- Yhteisten tutkinnon osien osa-alueen kelpoinen (valtioneuvoston asetus 673/2017 2 §) opettaja valitsee tavat, joilla osaaminen osoitetaan. Tukenaan hänellä on pedagoginen aineryhmä, jossa on sovittu yhteisistä toimintatavoista.
- Osaaminen osoitetaan osaamistavoitteiden mukaisesti kirjallisissa ja suullisissa kokeissa tai toiminnallisesti (esim. Toiminta digitaalisessa ympäristössä ja Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen).
- Osoitettu osaaminen kirjataan opiskelijahallintojärjestelmän HOKS-lomakkeen kautta Wilman eHopsiin.
- Yhteisten aineiden opettaja välittää tiedon osaamisen osoittamisen info-tilaisuudesta sekä näyttöjen aikatauluista oman opettajan kautta opiskelijoille

Valmentava koulutus

Ammatilliseen koulutukseen valmentavassa koulutuksessa osaaminen osoitetaan muulla tavoin kuin näytössä. Arvioinnin tekee opettaja. Valmentavan koulutuksen osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmassa on kuvattu koulutuskohmainen arvioinnin toteutus.

3.4 Osaamisen arvioijan valinta ja nimeäminen

Ammatillisten tutkinnon osien osaamisen arvioinnin toteuttavat ja arvioinnista päättävät kaksi arvioijaa. Arvioijista toinen on pedagogisesti pätevä ja kelpoinen opettaja tai erityisestä syystä muu koulutuksen järjestäjän edustaja ja toinen työelämän edustaja. Muulla koulutuksen järjestäjän edustajalla tarkoitetaan esimerkiksi koulutuspäällikköä, koulutussuunnittelijaa tai ammatillista ohjaajaa. Myös muun koulutuksen järjestäjän edustajan tulee täyttää arvioitavaa tutkinnon osaa arvioivan arvioijaedellytykset.

Työelämän edustaja voi olla työnantaja, työntekijä tai itsenäinen ammattiharjoittaja. Erityisestä syystä, jos esimerkiksi työelämän edustajaa ei ole saatavissa toteuttamaan arviointia ja opiskelijan näyttö viivästyy tästä syystä kohtuuttomasti, arvioinnin voi toteuttaa ja arvioinnista päättää myös kaksi opettajaa tai muuta koulutuksen järjestäjän edustajaa.

Yhteisten tutkinnon osien ja niiden osa-alueiden osaamisen arvioinnin toteuttaa ja arvioinnista päättää opettaja tai erityisestä syystä muu koulutuksen järjestäjän edustaja. Silloin kun yhteinen tutkinnon osa tai sen osa-alue toteutetaan ja arvioidaan ammatillisen tutkinnon osan yhteydessä, osaamisen arvioinnissa voidaan kuulla työelämän edustajaa.

Työelämän arvioijan ammattitaito kehittyy usein koulutuksen ohella pitkän ja laajan alakohtaisen työkokemuksen myötä, osaamisen arvioijille ei ole asetettu koulutukseen perustuvia pätevyysvaatimuksia. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan, mitä hallintolain 27 - 29 §:ssä säädetään. Työpaikkaohjaajana toimiminen ei ole lähtökohtaisesti hallintolain mukainen esteellisyyden peruste.

Arvioijat kirjataan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman kohtaan 10.

Tutkintokohtaisissa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmissa täsmennetään tarpeen mukaan arvioijien valintaperusteita ja menettelyjä niissä tutkinnon osissa, joissa edellytykset poikkeavat yhteisen osan periaatteista.

3.5 Osaamisen osoittamisen henkilökohtaistaminen

Osaamisen osoittamisen henkilökohtaistaminen sisältää näytön suunnittelun ja toteutuksen ohjauksen sekä perehdyttämisen tutkinnon perusteisiin, osaamisen osoittamiseen ja arviointiin. Henkilökohtaistamisessa keskustellaan ja sovitaan osaamisen osoittamisen ajankohdista, soveltuvia näyttöympäristöistä ja osaamisen osoittamistavoista. Osaamisen osoittamisen henkilökohtaistamismenettelyjä tarkennetaan tutkintokohtaisessa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmassa.

3.6 Ohjaus, tuki ja erityinen tuki sekä osaamisen arvioinnin mukauttaminen

Opiskelijalle järjestetään näyttöihin valmistautumiseen ja osaamisen arviointiin liittyviä tutkinnon ohjaustilaisuuksia. Ensimmäiset ohjaustilaisuudet ovat opintojen alussa.

Näyttöä suunniteltaessa otetaan huomioon opiskelijan erityiset ohjaus- ja tukitarpeet esimerkiksi luetun ymmärtämiseen ja kirjoittamiseen ja toiminnanohjaukseen liittyvissä taidoissa. Samoin otetaan huomioon erilaiset kulttuuri- ja kielitaustat tai muista syistä johtuvat erityistarpeet, esim. lisäaika tai vaihtoehtoiset menettelytavat, kuten näytön osittaminen, osaamisen osoittamiseen suhteutettuna tutkintokohtaiseen osaamisen osoittamiseen tutkinnon perusteiden mukaisesti. Opiskelijan erityistarpeista keskustellaan työpaikalla osaamisen osoittamisen suunnittelun ja arviointiperehdytysten yhteydessä.

Mikäli opiskelijalla on päätös erityisestä tuesta, hänellä on mahdollisuus erityisopettajan, ammatillisen ohjaajan, Treenaamon ja muun ohjauksen palveluihin näyttöön valmistautumisessa.

Valmentavan koulutuksen opiskelijan kanssa osaamisen osoittamisen henkilökohtaistaminen tapahtuu henkilökohtaistamiskeskusteluissa koulutuksen osittain. Opiskelijalle järjestetään myös ohjaus- ja infotilaisuuksia. Osaamisen osoittamisen henkilökohtaistamismenettelyjä tarkennetaan koulutuskohtaisessa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmassa.

Osaamisen arvioinnin mukauttaminen

Osaamisen arvioinnin mukauttamisella tarkoitetaan järjestelyjä, joissa erityistä tukea saavan opiskelijan ammatillisen perustutkinnon perusteiden mukaista osaamisen arviointia muutetaan laatimalla opiskelijalle yksilöllinen osaamisen arviointi. Tässä tulee ottaa huomioon opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet ja valmiudet.

Osaamisen arviointia voidaan mukauttaa vain niiltä osin, kun se on opiskelijan valmiudet ja tavoitteet huomioon ottaen välttämätöntä eli vain niissä tutkinnon osissa/osa-alueissa, joissa opiskelija tuesta huolimatta ei saavuta T1-tasoa tai jotka voidaan jo ennen kyseisten opintojen alkua suunnitella mukautettaviksi. Osaamisen arvioinnin mukauttaminen kirjataan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman kohtaan 11 tutkinnon osittain.

Mukauttamista ennen opiskelijalla on oltava päätös erityisestä tuesta ja mahdollisuus erityiseen tukeen. Ennen mukauttamista on aina keskusteltava opiskelijan, tarvittaessa hänen huoltajiensa sekä erityisopettajan kanssa. Mukautettavan aineen opettaja laatii opiskelijalle mukautetut arviointikriteerit ja erityisopettaja lähettää hakemuksen tutkinnon perusteiden mukauttamiseen. Mukauttamispäätöksen tekee koulutuspäällikkö.

Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen ammattitaitovaatimuksia ei voida mukauttaa.

Osaamisen osoittamisen henkilökohtaistamista suuntaavat ja ohjaavat Koulutustoiminnan ohjeet, opettajan Wilma-ohjeet sekä Valtakunnallinen arviointiopas mukauttamisesta opettajalle.

3.5 Yhteistyö opiskelijan, työelämän ja muiden tahojen kanssa

Yhteistyön tavoitteena on kehittää joustavia, työelämälle ja opiskelijalle soveltuvia osaamisen osoittamistapoja sekä sujuvoittaa osaamisen osoittamisen ja arvioinnin toteuttamista eri ympäristöissä. Tärkeä yhteistyön sisältö on myös varmistaa arviointiosaaminen ja arvioinnin edellytysten toteutuminen. Tavoitteen mukaisia toimintatapoja ja yhteistyömuotoja kuvataan tarkemmin tutkinto- ja koulutuskohdaisissa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmissa. Näitä ovat mm. työpaikkaohjaaja- ja arvioijaperehdytykset, eri toimijoiden yhteiset palaute- ja kehittämistilaisuudet, työpaikkakäynnit, huoltajille järjestettävät tutustumis- ja infotilaisuudet, työpaikalla järjestettävän koulutuksen kehittämistyö yhdessä valtakunnallisten ja alueellisten verkostojen kanssa sekä yhteistyö työvoimahallinnon, kuntakumppaneiden, muiden koulutuksen järjestäjien ja erilaisten yritys-, yhdistys- ja järjestötoimijoiden kanssa.

Tutkintokohtaisissa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmissa kuvataan,

- miten työelämä ja opiskelijat osallistuvat ja ovat mukana osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman laadinnassa ja toteutuksen arvioinnissa sekä
- miten osaamisen arviointiin liittyvistä asioista tiedotetaan työelämän toimijoita, yhteistyökumppaneita ja opiskelijoita.

3.6 Palaute osaamisen kehittymisestä

Opiskelijan osaamisen kehittymisen arvioinnilla ohjataan ja kannustetaan tutkintokoulutuksen opiskelijaa tutkinnon tai sen osien suorittamiseen ja valmentavan koulutuksen opiskelijaa koulutuksen tai sen osien suorittamiseen. Arviointi antaa opiskelijalle tietoa siitä, miten hyvin hänen saavuttamansa oppimistulokset vastaavat tutkinnon tai koulutuksen perusteissa määriteltyjä ammattitaitovaatimuksia ja osaamistavoitteita. Arvioinnin lähtökohtana ovat tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimukset tai koulutuksen perusteiden osaamistavoitteet. Opiskelijalle annettavalla palautteella kehitetään myös edellytyksiä itsearviointiin.

Osaamisen arviointi alkaa ensimmäisestä HOKS -keskustelusta, jolloin tunnistetaan opiskelijan aiemmin hankittua osaamista. Tämän pohjalta suunnitellaan osaamisen hankkimista työpaikalla ja oppilaitoksen ympäristöissä. Opiskelija saa laadullista palautetta osaamisensa kehittymisestä työpaikalta ja oppilaitokselta opetus- ja ohjaustilanteissa. Palautteen sisältönä ovat erityisesti kysymykset: Millaista osaamista opiskelijalla jo on ja millaista osaamista hän tarvitsee näytöstä selviytyäkseen? Palaute voi olla suullista, kirjallista tai vertaispalautetta. Palautetta antavat opettajat, asiakkaat, työtoverit ja toiset opiskelijat.

Opiskelijalle annetaan palautetta palautekeskusteluissa. Niissä keskustellaan osaamisen kehittymisestä suhteessa HOKSin tavoitteisiin ja tutkinnon tai koulutuksen perusteisiin.

Osaamisen kehittymisen perusteella opiskelijan valmiudet osaamisen osoittamiseen näytössä arvioidaan yhdessä työpaikkaohjaajan kanssa. Työpaikkaohjaajien koulutuksella ja perehdytyksellä varmistetaan, että työpaikkaohjaaja osaa arvioida opiskelijan kehittymistä.

Opiskelijalle annetaan palautetta myös osaamisen osoittamisen eli näytön jälkeen käytävässä arviointikeskustelussa sekä arvioijien tekemän arviointipäätöksen perusteluissa. Opiskelija arvioi myös itse omaa osaamistaan sekä tutkintokoulutuksen että näytön aikana.

Tutkinto- tai koulutuskohtaisista palautemenettelyistä tiedotetaan opiskelijaa opintojen alussa, henkilökohtaistamisen yhteydessä tutkinnon tai koulutuksen osittain sekä näyttöihin liittyvissä perehdytystilaisuuksissa.

Toimintaohjeet: Opettajan palaute- ja arviointiohje

4 Osaamisen arvioinnin toteutus ja arvioinnista päättäminen

4.1 Osaamisen arvioijien perehdyttäminen

Osaamisen arvioijilta edellytetään arvioijakoulutusta sekä ajantasaista perehtymistä kyseisen tutkinnon tai tutkinnon osan suorittamisen arviointiin. Arvioijien perehdytyskoulutusta järjestetään suunnitellusti ja erilaisin toteutusmuodoin, sekä oppilaitoksen omana toimintana että yhteistyössä muiden tutkinnon järjestäjien kanssa. Lisäksi arvioijia perehdytetään aina tarvittaessa myös henkilökohtaisesti. Arvioijaperehdytys sisältää perehtymisen osaamisen osoittamisprosessiin, tutkinnon perusteisiin ja tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin sekä näyttöjen suunnitteluun, toteutukseen ja ammattitaidon arviointiin.

Arvioijaperehdytysten sisällöissä ja toteutuksessa hyödynnetään opettajille laadittuja valtakunnallisia oppaita ja Tredun omia ohjeistuksia kuten opettajien muistilistaa näytön arvioijaperehdytykseen. Näytöt toteutetaan usein samalla työpaikalla kuin työpaikalla järjestettävä koulutus. Opettajan käsikirjassa kuvataan työpaikalla järjestettävää koulutusta varten kaikille koulutusaloille yhteiset periaatteet ja toimintatavat Tredussa.

Tutkintokohtaisissa osaamisen arviointisuunnitelmissa tarkennetaan tarvittaessa yhteisten ohjeistusten toimintakäytänteitä ja sisältöjä juuri tietyn tutkinnon osaamisen arvioijien perehdyttämisessä.

Ohjeet: Valtakunnalliset arviointioppaat. Työpaikkaohjaajan perehdytyksen muistilista.

4.2 Osaamisen arviointi näytössä

- Opiskelija osoittaa osaamisensa tekemällä työtehtäviä aidoissa työtilanteissa ja työprosesseissa tutkinnon perusteitten mukaisesti.
- Näyttöä on mahdollista jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa, jotta osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.
- Siltä osin kuin opiskelija ei voi osoittaa tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa näytössä, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin tutkinnon perusteitten mukaisesti.
- Opiskelijan osaamista arvioidaan näytön aikana monipuolisesti erilaisilla menetelmillä ja verrataan sitä tutkinnon perusteissa määrättyyn osaamiseen.
- Arvioinnin tulee kattaa kaikki suoritettavan tutkinnon osan perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset.
- Arvioijat kirjaavat havaintoja ja perusteluja opiskelijan osaamisesta. He voivat kirjaamisessa käyttää apuna tutkinnon perusteita ja/tai niiden pohjalta tehtyjä lomakkeita. Vähintään toisen arvioijista on oltava paikalla näytössä.
- Näytön aikana opiskelija itsearvioi ja saa palautetta osaamisestaan.

Tutkintokohtaisissa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmissa tarkennetaan tutkintotasolla osaamisen arvioinnin menettelyt näytön aikana ja osaamisen arvioinnin dokumentointi.

4.3 Osaamisen arviointi muussa osaamisen osoittamisessa

Muulla tavoin osoitetun osaamisen arviointi ammatillisissa tutkinnon osissa kuvataan tutkintokohtaisissa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmissa.

Osaamisen arviointi yhteisissä tutkinnon osissa:

- Osaamisen arvioi yhteisten tutkinnon osien osa-alueen kelpoinen (valtioneuvoston asetus 673/2017 2 §) opettaja.
- Yhteisten tutkinnon osien opettaja järjestää esim. toimipisteittäin kirjallisen, suullisen tai toiminnallisen näytön.
- Osaamisen arviointi kirjataan opiskelijahallintojärjestelmän HOKS-lomakkeen kautta eHopsiin.
- Arvosanan määräytymisen perusteet käsitellään opiskelijan kanssa arviointikeskustelussa.

Tutkintokohtaisissa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmissa tarkennetaan tarvittaessa tutkintotasolla muun osaamisen osoittamisen arvioinnin menettelyt ja osaamisen arvioinnin dokumentointi.

4.4 Opiskelijan itsearviointi

Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus suoritustensa itsearviointiin, jotta hän voi kehittää itsearviointitaitojaan. Opiskelijan itsearviointi ei ole tutkinnon perusteiden mukainen ammattitaidon osoittamistapa.

Itsearviointi ei vaikuta osaamisen arviointiin tai siitä annettavaan arvosanaan. Opiskelijalla ei kuitenkaan ole velvoitetta arvioida omaa osaamistaan. Joissakin ammatillisten tutkintojen perusteissa oman toiminnan arviointi, työstä suoriutumisen arviointi tai työn tuotoksen arviointi on määritetty ammattitaitovaatimukseksi tai osaksi osaamisen arviointia. Tällöin itsearviointi tehdään osana ammattitaidon osoittamista ja se otetaan huomioon myös opiskelijan osaamisen arvioinnissa.

Tutkintokohtaisissa ja valmentavan koulutuksen osaamisen arviointisuunnitelmissa kuvataan tarkemmin, millaisin menettelyin (miten, milloin ja miten käsitellään) opiskelijalle mahdollistetaan osaamisen osoittamisessaan itsearviointi. Itsearvioinnin toteutustavoista tiedotetaan opiskelijalle ohjaus- ja perehdytystilanteiden yhteydessä ja arvioijille osana arvioijaperehdytystä.

4.5 Arvioinnista päättäminen

Osaamisen arvioijat tekevät opiskelijan osaamista koskevan arviointipäätöksen tutkinnon osittain yksimielisesti. Vähintään toisen arvioijan tulee olla paikalla yksittäisessä näytössä. Arviointi suoritetaan ja arvioinnista päätetään aina kollegiona arviointikeskustelussa. Arvioijat varmentavat allekirjoituksillaan ja päiväyksellä (paperille tai sähköisesti) arviointipäätöksen.

Arvioijat keskustelevat opiskelijan osoittamasta osaamisesta ja muodostavat yhdessä näkemyksen opiskelijan osaamisesta ja sen tasosta (arvosana). Ammatillisen koulutuksen laissa ei ole säännöksiä siitä, saako opiskelija olla paikalla, kun arvioijat käyvät arviointikeskustelun ja päättävät siinä opiskelijan osaamisen arvioinnista. Lain perusteella opiskelija ei myöskään voi vaatia saada olla läsnä arviointikeskustelussa. Arvioinnista päättävät arvioijat käyttävät omaa harkintaansa ja ratkaisevat, mikä on asian hoitamisen kannalta tarkoituksenmukaisinta niin, että lain vaatimukset arvioinnista täyttyvät. Arvioinnin edellytysten täyttymisen varmistamiseksi menettelytapa tarkennetaan kunkin tutkintokohtaisesti osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmissa.

Yhteisten tutkinnon osien ja niiden osa-alueiden osaamisen arvioinnista päättää opettaja tai muu koulutuksen järjestäjän edustaja

Osaamisen arviointiasteikko

Osaamisen arvioinnin perusteella arvioijat antavat ammatillisten tutkinnon osien, yhteistutkinnon osien ja niiden osa-alueiden arvosanat tutkinnon perusteiden mukaisen osaamisen arviointiasteikon mukaisesti. Osaamisen arviointiasteikkona käytetään joko 1 - 5 tai hyväksytty- hylätty -asteikkoja.

Osaamisen arviointiasteikkojen käytössä noudatetaan opetus- ja kulttuuriministeriön ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) ja asetuksen mukaisia siirtymäsäännöksiä. Ennen vuotta 2018 aloittaneen perustutkinto-opiskelijan arviointiasteikko säilyy 1-3, mikäli hän jatkaa ja suorittaa loppuun vanhojen perusteiden mukaisen tutkinnon 31.12.2021 mennessä. Sen sijaan 1.1.2018 jälkeen aloittaneen opiskelijan ajalla 1.1. -31.7.2018 saamat arvosanat asteikolla 1-3 muutetaan 1.8.2018 alkaen vastaamaan arviointiasteikon 1-5 mukaisia arvosanoja. Jos opiskelija on aloittanut ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen ennen vuotta 2018, hänen mahdolliset arviointiasteikolla 1-3 saamat arvosanat muutetaan vastaamaan arviointiasteikon 1-5 arvosanoja. Arvosanojen muuntamisen periaatteista tiedotetaan opiskelijoita ja huoltajia.

Tutkinnon osien arvosanat merkitään tutkintotodistukseen ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden arvosanat opintosuoritusrekisteriotteeseen. Todistukseen merkittävää arvosanaa ei anneta muista kokonaisuuksista. Vastaavasti osaamisen arvioinnin tarkistus- tai oikaisupyyntö sekä hyväksytyn arvosanan korottaminen ovat mahdollisia vain näissä kokonaisuuksissa.

4.6 Osaamisen arvioinnin ja arviointipäätöksen dokumentointi

Osaamisen arvioinnin ja arviointipäätösten dokumentointi tapahtuu Tampereen seudun ammattiopiston Osaamisen osoittamisen, arvioinnin ja todentamisen prosessi Tredussa - ohjeistuksen mukaisesti. Dokumentointi tehdään opiskelijahallintojärjestelmässä Wilmaan käyttäen dokumentointiin tarkoitettuja lomakkeita, tulosteita ja Wilma-ohjeita.

Tutkintokohtaisissa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmissa kuvataan tarkemmin alla olevat dokumentoinnin vaiheet eli miten arviointi kirjataan, millä tavoin allekirjoitus- ja hyväksymismenettelyt toteutetaan ja miten arviointipäätöksestä tiedotetaan.

- Arvioijat tekevät kirjallisen arviointipäätöksen perusteluineen arviointipöytäkirjaan, jonka he allekirjoittavat.
- Opettaja kirjaa arviointipäätöksen ilman viivytystä Wilmaan.
- Arviointipäätöksestä tiedotetaan opiskelijalle Wilmassa tai muulla tavoin. Tiedottamisen tapa ja tiedoksiantopäivämäärä kirjataan arviointipäätökseen.

Arviointiaineiston säilyttäminen

Arviointipöytäkirja ja mahdollinen arviointiaineisto säilytetään 6 kuukautta oikaisuajan umpeutumisen jälkeen toimipisteiden lähiarkistossa.

Tutkintokohtaisissa suunnitelmissa tarkennetaan arkistoitava arviointiaineisto. Tutkintokohtaisissa osaamisen arviointisuunnitelmissa arviointiaineistoja voivat olla esim. arvioijan havainnointilomakkeet, tutkinnon perusteissa vaaditut osaamisen osoittamisessa edellytettävät asiakirjat tai erilaiset suunnitelmat.

Ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen osaamisen arvioinnin ja arviointipäätöksen dokumentoinnissa noudatetaan koulutuskohtaista toteuttamissuunnitelmaa.

Arviointiin liittyvät dokumentit säilytetään koulutuksen järjestäjän arkistossa arkistonmuodostussuunnitelman (28.11.2019) mukaisesti. Suunnitelma sisältää dokumenttien käsittelyyn, säilytysaikoihin, tallennusmuotoihin ja vastuuhenkilöihin sekä arkistojen sijaintiin liittyvät tiedot.

4.7 Tietojen siirto kansalliseen opintosuoritus- ja tutkintorekisteriin (Koski)

Osaamisen arviointitiedot siirretään automaattisena tiedonsiirtona kerran vuorokaudessa opiskelijahallintojärjestelmästä (Primus) keskitetysti kansalliseen opintosuoritus- ja tutkintorekisteriin. Siirrettäviä osaamisen arviointitietoja ovat arvosana, päivämäärä, näyttöympäristö ja arvioijat. Tietojen siirron sisältöä varmistavat opiskelijahallintojärjestelmän (Wilma) HOKS -lomakkeiden infotekstien kuvaukset ja HOKSin hyväksymistä koskevat toimintaohjeet sekä tehdyistä tiedonsiirroista saadut raportit.

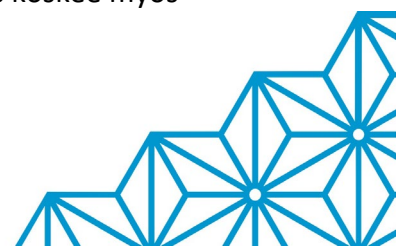
5 Arvioinnin uusiminen

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuus näytön tai muun osaamisen osoittamisen uusintaan. Koulutuksen järjestäjä järjestää mahdollisuuden osaamisen osoittamisen uusimiseen, jos opiskelijan osaamisen arviointi on hylätty. Opiskelijan kanssa arvioidaan yhdessä, millaista lisäosaamisen hankkimista hän tarvitsee, miten hän kehittää ammattitaitoaan ja milloin hän mahdollisesti voisi tulla osoittamaan osaamisensa uudelleen.

Opiskelijalle tiedotetaan arvioinnin uusimismahdollisuudesta arviointipäätöksestä tiedotettaessa ja näyttöön perehdytystilaisuuksissa ja henkilökohtaistamiskeskusteluissa.

6 Arvosanan korottaminen

Koulutuksen järjestäjä järjestää mahdollisuuden myös osaamisen arvioinnin perusteella annetun hyväksytyn arvosanan korottamiseen. Arvosanan korottamisen mahdollisuus koskee myös tunnustettuja tutkinnon osia. Arvosanan korottamista koskeva pyyntö

tulee esittää HOKSia ohjaavalle opettajalle. Opiskelija voi korottaa arvosanaansa siihen asti, kun hän HOKSinsa mukaisesti suorittaa tavoitteenaan olevaa tutkintoa tai koulutusta.

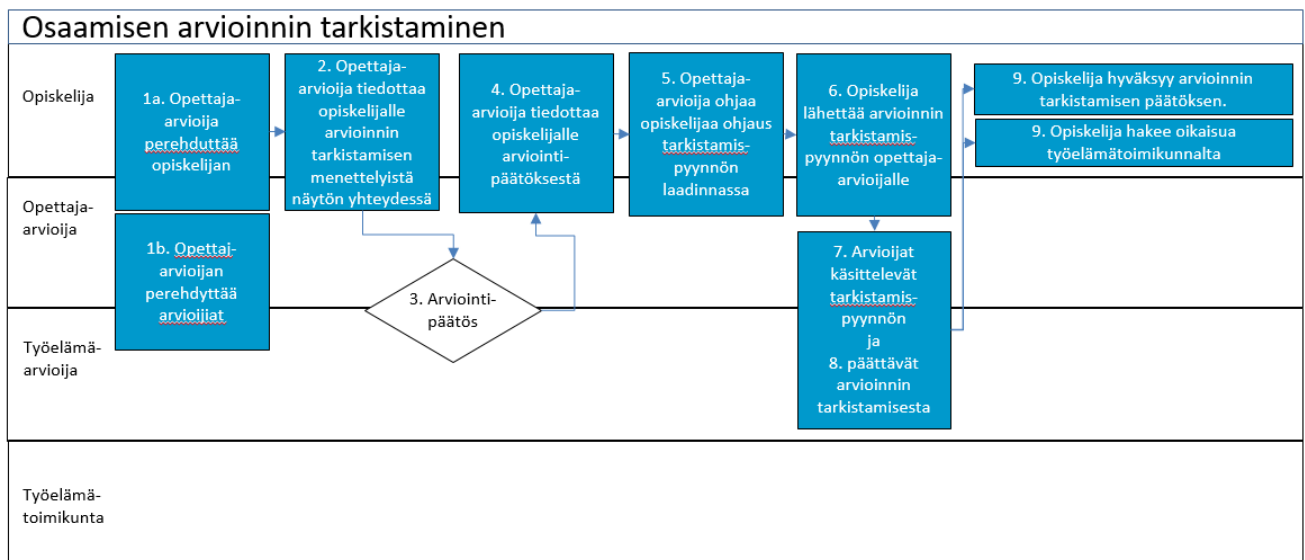
Hyväksytyn arvosanan korottaminen on mahdollista vain tutkinnon osissa ja muissa kokonaisuuksissa, joista annetaan arvosana. Hyväksytyn arvosanan korottamisesta voidaan periä maksu silloin, kun henkilö on jo saanut todistuksen tutkinnon suorittamisesta. Maksu on suuruudeltaan 150 €.

7 Arvioinnin tarkistaminen

Opiskelijalla on oikeus pyytää osaamisen arvioinnin tarkistamista arvioijilta 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, kun opiskelijalla on ollut tilaisuus saada tietoonsa osaamisen arvioinnin tulokset sekä arviointiperusteiden soveltaminen omaan näyttösuoritukseensa tai muuhun suoritukseen. Arvioinnin tarkistamista voi pyytää vain arvioijien (ammattilliset tutkinnon osat) tai arvioijan (yhteiset tutkinnon osat) päättämästä arvosanasta. Arvioinnin tarkistamista on pyydetävä kirjallisesti. Arvioijat tekevät päätöksen arvioinnin tarkistamisesta ilman aiheetonta viivytystä.

Opettaja-arvioija selvittää opiskelijalle arvioinnin tarkistamisen ja oikaisumenettelyn ennen näyttöä tai osaamisen osoittamista. Opiskelijalla on oikeus saada kopiot omista tutkintoon liittyvistä kirjallisista dokumenteista sekä arviointia suoritettaessa käytetyistä tai asiaa ratkaistaessa käytettävistä muista asiakirjoista (esim. arvioijien arvioinnit ja arviointipäätös). Arvioijien tulee perustella arviointi huolellisesti ja dokumentoida se arviointipäätökseen.

Kaaviossa 2 on kuvattu arvioinnin tarkistamisen vaiheet 1-9.

Kaavio 2. Osaamisen arvioinnin tarkistaminen.

1. Opiskelijan perehdyttäminen

- a) Opettaja perehdyttää opiskelijat arvioinnin tarkistamiseen ja oikaisumenettelyyn näytön suunnittelun ja arvioinnin yhteydessä.
- b) Opettaja perehdyttää osaamisen arvioijat arvioinnin oikaisumenettelyyn. Perehdytys ennen näyttöä ja arviointikeskustelussa.

2. Tiedoksianto opiskelijalle

- Opiskelija saa tiedon arvioinnin tarkistamisen menettelyistä opettaja-arvioijalta näytön yhteydessä.

3. Arviointipäätös

- Arvioijat päättävät osaamisen arvioinnista arviointikeskustelussa.

4. Arviointipäätöksestä tiedottaminen

- Opettaja-arvioija tai tutkintokohtaisessa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmassa mainittu muu koulutuksen järjestäjän edustaja tiedottaa opiskelijalle arviointipäätöksestä perusteluineen.

5. Opiskelijan ohjaus tarkistamispyynnön laadinnassa

- Opettaja-arvioija ohjaa tarvittaessa opiskelijaa arvioinnin tarkistamispyynnön tekemisessä.

6. Arvioinnin tarkistamispyynnön lähettäminen

- Opiskelija toimittaa kirjallisen, perustellun arvioinnin tarkistamispyynnön opettaja-arvioijalle tai tutkintokohtaisessa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmassa mainitulle muulle koulutuksen järjestäjän edustajalle.

7. Tarkistamispyynnön käsittely

- Opettaja-arvioija sopii työelämäarvioijan kanssa ajankohdan, jossa he käsittelevät arvioinnin tarkistamispyynnön ja tarkistavat sen (mm. oikaisun jättöaika ja sisältö).
- Jos pyyntö ei ole saapunut määräajassa (14 vrk arviointipäätöksen tiedoksi antamisesta + 7 vrk, jos päätös annettu tiedoksi kirjeellä, sähköpostilla tai vastaavalla ilman saantitodistusta) arvioijille, tai jos opiskelija pyytää arvioinnin tarkistamista muusta kuin arvioijien päättämästä, niin tarkistamispyyntöä ei käsitellä.

8. Arvioinnin tarkistamisesta päättäminen

- Arvioijat päättävät arvioinnin tarkistamisesta. Päätösvaihtoehdot:
 1. Arvioijat muuttavat arviointipäätökset opiskelijan tarkistuspyynnön mukaisesti, tai
 2. Arvioijat toteavat arvioinnin tarkistuspyynnön aiheettomaksi, jolloin päätös on perusteltava.
- Päätös laaditaan kirjallisena ja arvioijat varmistavat sen allekirjoituksella (paperilla tai sähköisesti) + päivämäärä. Opettaja-arvioija tai tutkintokohtaisessa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmassa mainittu muu koulutuksen järjestäjän edustaja antaa päätöksen tiedoksi opiskelijalle.

9. Opiskelija hyväksyy päätöksen arvioinnin tarkistamisesta tai hakee oikaisua arvioijien arvioinnin tarkistamista koskevaan päätökseen. Oikaisumenettely on kuvattu luvussa 8.

Mikäli arvioinnissa on tapahtunut selvä virhe, arvioijat voivat suorittaa uuden arvioinnin ilman arvioinnin tarkistamista tai oikaisupyyntöä (itse-oikaisu).

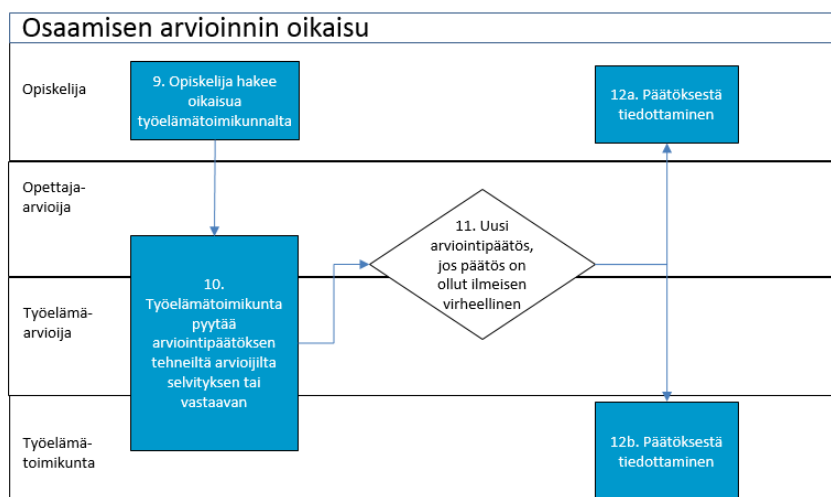
Toimintaohjeet: Opiskelijan ja opettajan Wilma-ohjeet

8 Arvioinnin oikaisu

Mikäli opiskelija ei hyväksy arvioijien tekemään päätöstä arvioinnin tarkistamisesta, opiskelijalla on oikeus pyytää työelämätoimikunnalta oikaisua arvioinnin tarkistuspyynnön perusteella annettuun päätökseen. Tutkintokoulutuksen opiskelija pyytää oikaisua osaamisen arviointiin ensisijaisesti siltä työelämätoimikunnalta, jonka toimialaan suoritettava tutkinto kuuluu. Jos tutkintokoulutuksen opiskelija valitsee osaksi tutkintoaan jonkin toisen ammatillisen tutkinnon osan tai osia, näiden tutkinnon osien arviointiin pyydetään kuitenkin oikaisua siltä työelämätoimikunnalta, jonka toimialaan kyseinen tutkinto kuuluu.

Yhteisten tutkinnon osien ja niiden osa-alueiden arviointiin pyydetään oikaisua kasvatus ja ohjausalan työelämätoimikunnalta.

Kaaviossa 3 on kuvattu arvioinnin oikaisun vaiheet 9-12, mikäli opiskelija hakee oikaisua tarkistamispäätökseen.

Kaavio 3. Osaamisen arvioinnin oikaisu.

9. Oikaisun hakeminen työelämätoimikunnalta

- Oikaisua haetaan kirjallisesti 14 vrk kuluessa (+ 7 vrk, jos päätös annettu tiedoksi kirjeellä, sähköpostilla tai vastaavalla ilman saantitodistusta) siitä ajankohdasta, jolloin hän on saanut tiedoksi arvioinnin tarkistamista koskevan päätöksen.
- Arvioinnin oikaisupyyntö lähetetään tutkinnosta tai tutkinnon osasta vastaavalle työelämätoimikunnalle.

10. Selvityksen pyytäminen arvioijilta

- Työelämätoimikunta pyytää arvioinnin oikaisupyyntöstä selvityksen tai vastaavan arviointipäätöksen tehneiltä arvioijilta. Saatuaan arvioijien lausunnon, työelämätoimikunta tekee päätöksen asiassa. Päätösvaihtoehdot:
 1. Arviointipäätös on ollut ilmeisen virheellinen -> työelämätoimikunta edellyttää uuden arvioinnin ja perustellusta syystä edellyttää koulutuksen järjestäjää asettamaan uudet arvioijat, tai
 2. Arvioinnin oikaisupyyntö on aiheeton -> asia on loppuun käsitelty.
- Kummassakin vaihtoehdossa päätös on perusteltava. Päätös lähetetään tiedoksi koulutuksen järjestäjälle/tutkinnon yhteyshenkilölle.

11. Uusi arviointipäätös

- Kohdan 10. vaihtoehdon 1 tilanteessa koulutuksen järjestäjä järjestää uuden arviointikeskustelun ja arvioijat tekevät uuden arviointipäätöksen siitä tutkinnon osasta tai osa-alueesta, josta opiskelija on vaatinut arvioinnin oikaisua.
 - a) Ennen päätöksen tekoa on hyvä kuulla opiskelijaa, mikä ei tarkoita osaamisen osoittamista uudelleen.
 - b) Uusi arviointipäätös on perusteltava ja se voi olla sama kuin alkuperäinen tai poiketa alkuperäisestä arviointipäätöksestä. Päätöksestä laaditaan arviointipöytäkirja perusteluineen, jonka arvioijat varmentavat allekirjoituksella.

12. Päätöksestä tiedottaminen

- Arvioijien tekemä päätös lähetetään tiedoksi opiskelijalle ja työelämätoimikunnan sihteerille. Päätös on lopullinen.

9 Todistukset

Opiskelijalle annetaan todistukset ja niiden liitteet osoitetusta osaamisesta opetushallituksen ammatillisen koulutuksen järjestäjälle antaman määräyksen mukaisesti (OPH-54-2018). Näitä todistuksia ovat

- Todistus tutkinnon suorittamisesta
- Todistus tutkinnon osan suorittamisesta
- Todistus opiskelijan osaamisesta

Todistus tutkinnon suorittamisesta annetaan opiskelijalle, kun hän on suorittanut hyväksytysti tutkinnon perusteiden mukaisesti kaikki tutkinnon muodostumiseksi vaadittavat tutkinnon osat. Todistus annetaan viimeisen tutkinnon osan näytön arviointipäätöksen jälkeinen arvioinnin tarkistamisaika huomioiden. Ammatillisen perustutkinnon tutkintotodistukseen liitetään perustutkinnon perusteiden mukainen opintorekisteriote. Opiskelijan pyynnöstä opiskelijalle annetaan myös kansainväliseen käyttöön tarkoitettu tutkintotodistuksen liite.

Todistus tutkinnon osan suorittamisesta annetaan opiskelijalle tutkinnon osista silloin, kun hän on saavuttanut henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaiset tavoitteet ja suorittanut niiden mukaisen tutkinnon osan tai tutkinnon osat. Todistus suoritetuista tutkinnon osista annetaan myös opiskelijan pyynnöstä tai jos hänet katsotaan eronneeksi kesken tutkinnon suorittamisen. Jos ammattipätevyys on määrätty tutkinnon perusteissa osaksi tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksia, todistukseen suoritetuista tutkinnon osista tulee liittää selvitys ammattialaa koskevaan sääntelyyn perustuvasta ammattipätevyydestä.

Mikäli perustutkinnon osaamisen arviointia on mukautettu, opiskelija saa todistuksen osaamisestaan.

Todistuksiin ja niiden liitteisiin merkittävistä tiedoissa noudatetaan voimassaolevia valtakunnallisia määräyksiä ja ohjeita. Todistukset päivätään todistuksen antopäivän mukaan. Todistusten tuottamiseen ja allekirjoituksiin liittyvät menettelyt kuvataan Tampereen seudun ammattiopiston omissa toimintaohjeissa ja delegointisäännöissä.

Ammatilliseen koulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettavat todistukset ja niiden liitteet on kuvattu koulutuskohtaisessa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmassa.

10 Salassapito ja tietosuoj

Salassapidossa ja tietosuojassa noudatetaan voimassaolevaan lainsäädäntöä ja sen pohjalta laadittuja valtakunnallisia ja koulutuksen järjestäjän salassapitoa ja tietosuojaa koskevia määräyksiä ja ohjeita.

11 Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman seuranta, arviointi ja parantaminen

Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman seurantaa, arviointia ja parantamista tehdään säännöllisesti osana Tredun toimintajärjestelmän rakentamista ja laatutyötä. Sekä yhteisen osan että tutkintokohtaisten osien suunnitelmien toteutumista arvioidaan osana Tredun pedagogisen toiminnan arviointia. Toimintatapojen ja -ohjeiden arviointia, kehittämistä ja päivittämistä tehdään jatkuvasti hyödyntäen palautteita ja arviointeja.

Työelämätoimikuntien vierailukäynteihin liittyviä keskusteluja ja raportteja hyödynnetään osaamisen arvioinnin tutkintokohtaisten toteutusten parantamisessa sekä työelämäfoorumitoiminnassa.

Palautetta osaamisen arvioinnista saadaan valtakunnallisesta opiskelijoille kohdennetusta Amispalautteesta opintojen aloitus- ja päättövaiheessa. Aloituskyselyjen perusteella saadaan tietoa mm. opiskelijan aiemmin hankitun osaamisen huomioimisesta henkilökohtaistamisessa ja osaamisen arviointiin perehdyttämisestä. Päättökyselyssä saadaan palautetta osaamisen hankkimisen aikaisesta osaamisen osoittamiseen valmistautumisesta ja näyttöjen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin liittyvistä menettelyistä.

Lisäksi opiskelijoilta kysytään palautetta oppimistilanteista 1-2 kertaa vuodessa ns. palauteviikoilla. Opettaja huolehtii, että palautteen antaminen on opiskelijoiden työjärjestyksissä ja käsittelee palautteen opiskelijoiden kanssa palautteen antamisen jälkeen. Esimiehet seuraavat palautteita säännöllisesti ja sopivat tarvittaessa korjaavista toimenpiteistä. Palautetta käsitellään yhteisissä palautetapaamisissa yhdessä opettajien, opiskelijoiden ja työelämän kanssa. Johtoryhmä käsittelee palautekokonaisuuden kerran vuodessa ja johtoryhmässä sovitaan Tredun yhteisistä kehittämiskohteista, toimenpiteistä ja seurannasta.

Amispalautteeseen tulee mukaan vuonna 2021 työelämäpalaute. Ennen valtakunnallisen työelämäpalautteen käyttöönottoa Tredussa on käytössä työpaikkaohjaajille kohdennetut palautekyselyt osaamisen ohjaamisesta ja osaamisen arvioinnista, jotka lähetetään osaamisen arvioijille automaattisesti osaamisen arvioinnin kirjaamisen jälkeen.

Liitteet

Liite 1	Perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintojen osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman sisältö Tampereen seudun ammattiopistossa
Liite 2	Valmentavan koulutuksen osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman sisältö Tampereen seudun ammattiopistossa

**Liite 1. Perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintojen osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman sisältö
Tampereen seudun ammattiopistossa**

1. Tutkinnon järjestämisen perustiedot
 - 1.1. Koulutuksen järjestäjä
 - 1.2. Tutkinto
 - 1.3. Tutkinnon osaamisalat silloin kun koulutuksen järjestäjä hakee järjestämis lupaa Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa säädetyille osaamisaloille L 531/2017, 6§
 - 1.4. Tutkinnon osat silloin kun tutkinnon osan osaamisen arvioinnista säädetään muulla kuin ammatillisen koulutuksen lainsäädännöllä
 - 1.5. Yhteystiedot
2. Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
 - 2.1. Tunnistaminen ja tunnustaminen HOKS -keskusteluissa
 - 2.2. Tietojen siirto kansalliseen opintosuoritus- ja tutkintorekisteriin (Koski)
 - 2.3. Tunnustamisen periaatteet ja toimijat
 - 2.3.1. Ammatillisten tutkinnon osien tunnustaminen
 - 2.3.2. Yhteisten tutkinnon osien ja osa-alueiden tunnustaminen
 - 2.4. Osaamisen osoittamisen, arvioinnin ja todentamisen toteutusprosessi
3. Osaamisen osoittamisen suunnittelu
 - 3.1. Näyttöympäristöjen valinta
 - 3.2. Näytön sisällön suunnittelu
 - 3.3. Muu osaamisen osoittaminen
 - 3.4. Osaamisen arvioijien valinta ja nimeäminen
 - 3.5. Osaamisen osoittamisen henkilökohtaistaminen
 - 3.6. Ohjaus, tuki ja erityinen tuki sekä osaamisen arvioinnin mukauttaminen
 - 3.7. Yhteistyö opiskelijan, työelämän ja muiden tahojen kanssa
 - 3.8. Palaute osaamisen kehittämisestä
 - 3.8.1. Opiskelijan valmiuksien (valmius näyttöön) varmistaminen ennen näyttöä
 - 3.8.2. Palautteen antaminen näytön jälkeen
4. Osaamisen arvioinnin toteutus ja arvioinnista päättäminen
 - 4.1. Osaamisen arvioijien perehdyttäminen
 - 4.2. Osaamisen arviointi näytössä
 - 4.3. Osaamisen arviointi muussa osaamisen osoittamisessa
 - 4.4. Osaamisen arvioinnin dokumentointi
 - 4.5. Opiskelijan itsearviointi
 - 4.6. Arvioinnista päättäminen
 - 4.6.1. Arviointipäätös ja sen perustelut
 - 4.6.2. Arviointipäätöksen dokumentointi
 - 4.7. Arviointiaineiston säilyttäminen
 - 4.8. Tietojen siirto kansalliseen opintosuoritus- ja tutkintotietorekisteriin (Koski)
5. Arvioinnin uusiminen
6. Arvosanan korottaminen
7. Arvioinnin tarkistaminen
8. Arvioinnin oikaisu
9. Todistus tutkinnon suorittamisesta, tutkinnon osan suorittamisesta tai todistus opiskelijan osaamisesta
10. Salassapito ja tietosuoja
11. Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman seuranta, arviointi ja parantaminen

Liite 2. Valmentavan koulutuksen osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman sisältö Tampereen seudun ammattiopistossa

1. Perustiedot
 - 1.1. Koulutuksen järjestäjä
 - 1.2. Koulutuksen nimi
 - 1.3. Yhteystiedot
2. Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
 - 2.1. Osaamisen tunnustamisen menettelyt L 531/2017, 47§
 - 2.2. Tietojen siirto kansalliseen opintosuoritus- ja tutkintorekisteriin (Koski)
3. Osaamisen osoittamisen suunnittelu
 - 3.1. Osaamisen osoittaminen
 - 3.2. Osaamisen arvioijan valinta ja nimeäminen
 - 3.3. Osaamisen osoittamisen henkilökohtaistaminen
 - 3.4. Ohjaus, tuki ja erityinen tuki
 - 3.5. Yhteistyö opiskelijan, työelämän ja muiden tahojen kanssa
 - 3.6. Palaute osaamisen kehittämisestä
4. Osaamisen arvioinnin toteutus ja arvioinnista päättäminen
 - 4.1. Osaamisen arvioijan perehdyttäminen
 - 4.2. Osaamisen arviointi
 - 4.3. Osaamisen arvioinnin dokumentointi
 - 4.4. Opiskelijan itsearviointi
 - 4.5. Arvioinnista päättäminen
 - 4.5.1. Arviointipäätös ja sen perustelut
 - 4.5.2. Arviointipäätöksen dokumentointi
 - 4.6. Arviointiaineiston säilyttäminen
 - 4.7. Tietojen siirto kansalliseen opintosuoritus- ja tutkintotietorekisteriin (Koski)
5. Arvioinnin uusiminen
6. Arvioinnin tarkistaminen
7. Arvioinnin oikaisu
8. Todistus koulutuksen suorittamisesta tai koulutuksen osan suorittamisesta
9. Salassapito ja tietosuoja
10. Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman seuranta, arviointi ja parantaminen

